

November 2011

Filmbranchen udfordringer – Del II: Er filmbranchen langsomt ved at kvæle sig selv i franchises, uoriginale historier og 3D?

I vort nuværende økonomiske klima er producenternes behov for at satse på 'det sikre', og det angiveligt forudsigelige blevet mere og mere udtalt. Ingen tvivl om banker og 'revisor'-profiler har tilranet sig endnu mere magt over hvilke film, der bliver lavet – og specielt hvilke der ikke gør.

Filmårgangen 2011 kan nu, hvor repertoireet for resten af året er faldet på plads, evalueres – og det er ikke et entydigt kønt syn. I al fald ikke hvis man sætter pris på den gode originale historie i biografernes mørke. Aldrig tidligere har der været så få film med gode originale historier i de danske biografier.

For at beskrive trenden kan man sammenligne 2011's repertoire-sammensætning med 2002's. 2002 er et godt år at sammenligne med, idet besøgstallet i 2011, med lidt held, gerne skulle nå det samme som i 2002, nemlig 12,9 mio. tilskuere. Vi har at gøre med 2 år med helt det samme tilskuerantal og nogenlunde det samme antal udsendte film, men så hører enhver sammenligning også op. Antallet af 'franchisefilm', dvs. fortsættelser af tidligere udsendte film, er steget fra en repertoireandel på 7% til hele 11,5%, film som er baseret på andre medier, såsom bøger, tegneserier, TV-serier, teaterstykker og computerspil, er faldet en smule fra 25,1% til 23,5%, men idet næsten alle franchisefilm baserer sig på historier fra andre medier, udlignes dette til overflod. Ligeledes er de øvrige 'uoriginale' historier i fremmarch; genindspilninger er steget fra 3% til 9,2% og biografier er steget fra 1% til 5,5%.

Samlet giver det en stigning for film med 'uoriginale' historier fra 37,2% til 50,2%, og film med originale historier er selvsagt faldet fra 62,8% til 49,8%.

Originale contra "uoriginale" film 2002-2011 (i %):

	2002	2011
Franchises	7,0%	11,5%
Film baseret på andet medie *)	25,1%	23,5%
Genindspilninger	3,0%	9,2%
Biografier	1,0%	5,5%
Re-premierer	1,0%	0,5%
I alt "uoriginale" film	37,2%	50,2%
Originale film	62,8%	49,8%
Besøgstal	12,9 mio.	12,9 mio.**)

*) Bøger, tegneserier, TV-serier, teaterstykker og computerspil

***) Estimeret

Men hvis franchises, film baseret på andet medie, genindspilninger og biografier skulle være svaret på branchens trængsler, hvorfor er tilskuerantallet så ikke steget?

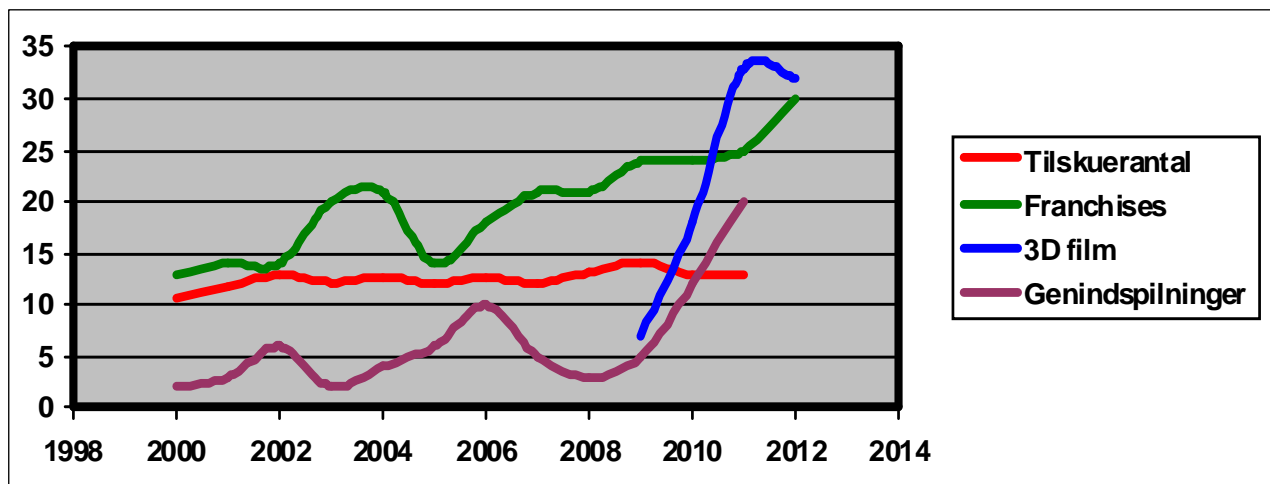
Ikke sådan at forstå at der ikke kan være gode historier at hente fra film baseret på andre medier, men det er nu engang den originale historie, skrevet direkte til biografernes store lærred, der altid har været hjørnестenen i filmbranchens succes.

Det forekommer Hollywood er løbet tør for gode originale historier, eller ikke mener den gode originale historie er værd at løbe risiko for. Så hellere tage chancen på en angiveligt fastslået succes, det være sig film der er baseret på bøger, TV-serier, tegneserier, teaterstykker eller

computerspil. For slet ikke at tale om rækken af ofte helt meningsløse genindspilninger. Uoriginale historier har taget overhånd, alt i mens tilskuerantallet viser en faldende tendens.

Filmbranchen har satset stort på franchises og 3D, men det er virkelig meget vanskeligt at påvise nogen som helst sammenhæng mellem antallet af franchises og 3D film i tilskuerantallet. Det har altid – og vil altid være – den gode originale historie som driver tilskuerantallet.

Tilskuerantal/antal franchises/antal 3D film - 2000-2012:

(Tilskuerantal i millioner – Franchises, 3D-film og genindspilninger i faktuelle antal) (2012 er på grundlag af de foreløbig premieresatte film)

I de første 3 år af dette årtusinde var antallet af franchises nogenlunde konstant, med et svagt stigende tilskuerantal, i 2003 steg antallet af franchises fra 14 til 20, til gengæld faldt tilskuerantallet med 700.000. I 2007 steg antallet af franchises fra 18 til 21, men tilskuerantallet faldt med 500.000. I 2010 og 2011 har antallet fra franchises sat rekord, dog uden at resultere i et stigende tilskuerantal. Denne tendens gælder således også for 3D-film, til trods for en eksplosion af tredimensionelle film, er der ingen tilskuerforøgelse af spore. Mere eller mindre meningsløse genindspilninger er ligeledes i stærk fremmarch. Det vil være naivt at tro 3D-film, franchises og genindspilninger alene kan drive markedet. Og man konstaterer med en vis bekymring, at i 2012 vil antallet af franchises sætte rekord, med en fordobling i forhold til 2002.

Problemet er, at når en overvejende del af repertoireet består af franchises, historier baseret på andet medie, genindspilninger og re-premierer, hvilket i allerhøjeste grad ser ud til at blive tilfældet i 2012, giver det for det første publikummet et indtryk af fantasiforladthed og for det andet snævreres publikummet ind. Så at sige ser færre og færre publikummer flere og flere film. Den udvikling er yderst farlig på langt sigt, idet det afvæner et stort publikum fra at gå i biografen, når udbuddet består af "Pirates of the Caribben 4", "Harry Potter 7.2", "X-Men 4", "The Hangover 2", "Transformers 3", "Kung Fu Panda 2" og "Biler 2". For alle disse franchises får en ende – og hvad så? Jagten på nye franchises bliver mere og mere desperat og fejlmarginen bliver mere og mere udtalt; "Thor", "Captain America", "Wanted", "I am Number Four", "Green Lantern", "The Hulk", "I morgen da krigen brød ud", "Prince of Persia", "Percy Jackson og Lyntyven", "Kick-Ass". Og i 2011-2012 er der følgende film med franchise-ambitioner; "Real Steel", "Tintin – Enhjørningens Hemmelighed", "The Girl with the Dragon Tattoo", "The Hunger Games", "John Carter" og "21 Jump Street", men kan de opveje tabet af Harry Potter og Twilight Sagaen?.

Sørgeligt er det da også at konstatere, at biograferne øjensynligt også skubber med på denne polarisering af repertoiret og for nylig stimlede sammen om en angiveligt 'forudsigelig' og 'sikker' genindspilning af en yderst moderat kvalitets- og succesmæssig film, men i første omgang ignorerede en original god historie i en film, der ender med at tiltrække et 6-7 gange så stort et publikum.

De 20 mest succesfulde originale historier i film 2000-2010:

Nr.	Titel	År	Manuskriptforfatter(e)	Tilskuerantal
1	Avatar (US)	2009	James Cameron	1.157.730
2	Italiensk for begyndere (DK)	2000	Lone Scherfig	828.730
3	En kort en lang (DK)	2001	Hella Joof – Klaus Bondam	584.067
4	Inception (US)	2010	Christopher Nolan	514.966
5	Elsker dig for evigt (DK)	2002	Anders Thomas Jensen	506.493
6	Op (US)	2009	Bob Peterson – Pete Docter	503.661
7	Bjørne-brødre (US)	2005	Tab Murphy – Lorne Cameron David Hoselton – Steve Bencich – Ron J. Friedman	487.442
8	Find Nemo (US)	2001	Andrew Stanton – Bob Peterson – David Reynolds	451.840
9	Hævnen (DK)	2010	Anders Thomas Jensen	449.177
10	Blå mænd (DK)	2008	Mick Øgendahl – Rasmus Heide	438.047
11	Blinkende lygter (DK)	2000	Anders Thomas Jensen	436.060
12	Ratatouille (US)	2007	Brad Bird – Jim Capobianco	432.821
13	Brødre (DK)	2004	Susanne Bier – Anders Thomas Jensen	424.479
14	Drømmen (DK)	2006	Niels Arden Oplev – Steen Bille	407.850
15	Sorte Kugler (DK)	2009	Anders Matthesen	405.057
16	Madagascar (US)	2005	Mark Burton – Billy Frolick – Eric Darnell – Tom McGrath	393.762
17	Drabet (DK)	2005	Per Fly – Kim Leona – Mogens Rukow – Dorthe Warnø Høgh	389.803
18	Efter brylluppet (DK)	2006	Anders Thomas Jensen	388.010
19	Monsters Inc. (US)	2002	Andrew Stanton – Daniel Gerson	386.888
20	Arven (DK)	2003	Per Fly – Kim Leona – Mogens Rukow – Dorthe Warnø Høgh	375.751

Hele 12 danske film figurere på ovenstående liste, og dermed et kraftigt fingerpeg hvor der for alvor bør sættes ind. Her har dansk film virkelig sin styrke i forhold til amerikanske film. Og det er man da heller ikke i tvivl om på Det Danske Filminstitut, men ingen tvivl om at der bør gives endnu større incitament for at lave danske film baseret på originale historier. Det noteres med tilfredshed at 2 af manuskriptforfatterne til film på ovenstående liste pt. jobber som filmkonsulenter på Det Danske Filminstitut (Steen Bille og Kim Leona), men samtidig en understregning af problemet. Problemet er jo, at de talentfulde danske manuskriptforfattere øjensynligt økonomisk trives bedre som filmkonsulenter, eller ved at skrive historier til TV. Der bør derfor afsættes endnu større støttemidler for at holde de talentfulde originale danske manuskript-forfattere på rette spor, så det ikke går som i USA, hvor TV får større og større succes med at præsentere TV-film baseret på originale historier, men det tror da pokker, når den amerikanske spillefilmsindustri først og fremmest satser på film baseret på uoriginale historier. Ikke meget vi kan gøre ved den amerikanske problematik, som jo også påvirker i Danmark, det må vi overlade til Jeffrey Katzenberg, men der bør sættes hårdt ind fra dansk films side – om en anderledes prioritering af den økonomiske indsats så kommer til at koste livet for en enkelt dansk spillefilm hvert år, så vil det være dette tab værd!

På top 20 listen over de mest succesfulde 'uoriginale' film de sidste 12 år, er situationen ganske anderledes, her er dansk film kun repræsenteret 4 gange, på hhv. 10., 17., 19. og 20. pladsen. Listen over 'uoriginale' film indeholder i øvrigt udelukkende franchises på nær 2, og af de 18 franchises er de 14 afsluttet, eller gør det inden for det næste år.

Originale contra "uoriginale" film 2011-2012 (Antal):

	2011	2012 **)
Franchises	25	30
Film baseret på andet medie *)	51	40
Genindspilninger	20	11
Biografier	12	5
Re-premierer	1	2
I alt "uoriginale" film	109	88
Originale film	108	49
3D film	33	32

*) Bøger, tegneserier, TV-serier, teaterstykker og computerspil

***) Med forbehold; foreløbig premieresatte film pr. 11/9-2011)

Helt klart tallene for 2012 skal tages med forbehold, langt fra alle film er på plads, men tre ting står fast; der har aldrig været så mange franchise-film på ét år, tendensen med majoritet af 'uoriginale' film fortsætter med uformindsket styrke og antallet af 3D-film ser ud til at have 'peaket', efter luften er gået ud af 3D-andelen af en films samlede indtægt i USA.

Man kan ligeledes konstatere at sæsonens Biografklub Danmark-program ikke har én eneste film baseret på en original historie. Også her har trenden med at satse på det angiveligt 'sikre' spredt sig.

Film baseret på originale historier, som det er værd at holde ekstra godt øje med i 2012: *)			
Titel	Manuskriptforfatter(e)	Instruktør	Premieredato
The Darkest Hour	Jon Spaihts	Chris Gorak	19/1
Man on a Ledge	Pablo F. Fenjves – Chris Gorak – Erich Hoeber – Jon Hoeber	Asger Leth	19/1
Area 51	Oren Peli	Oren Peli	2/2
Heywire	Lem Dobbs	Steven Soderbergh	16/2
Safehouse	David Guggenheim	Daniel Espinosa	16/2
This Means War	Timothy Dowling – Simon Kinberg	McG	15/3
The Dictator	Sacha Baron Cohen – Alec Berg – David Mandel – Jeff Schaffer	Larry Charles	10/5
Jack the Giant Killer	Christopher McQuarrie – Dan Studney	Bryan Singer	19/7
Carlos Casino	Jan Rahbek – Thomas Borch Nielsen	Jan Rahbek	27/7
Modig ("Brave")	Brenda Chapman – Irene Mecchi	Brenda Chapman	30/8
Den skaldede frisør	Anders Thomas Jensen	Susanne Bier	30/8
Gambit	Ethan Coen – Joel Coen	Michael Hoffman	6/9
Red Lights	Rodrigo Cortés	Rodrigo Cortés	13/9
Kapringen	Tobias Lindholm	Tobias Lindholm	13/9
Hotel Transylvania	David Hageman – Kevin Hageman	Genndy Tartakovsky	4/10
Looper	Rian Johnson	Rian Johnson	4/10
The Numbers Station	F. Scott Frazier	Kasper Barfoed	11/10
The Wedding	Justin Zackham	Justin Zackham	18/10
47 Ronin	Hossein Amani – Chris Morgan	Carl Rinsch	29/11

*) På grundlag af de pt. premieresatte film.

Såfremt tilskuerantallet skal stige, er det intet belæg for at tro redningen alene skulle komme fra uoriginale historier, franchises og 3D, en eventuel stigning skal bl.a. tage udsping i kvalitet og den gode originale historie.

København, den 25. oktober 2011

Kim Pedersen
Formand, Brancheforeningen Danske Biografer